



پوهنتون سلام
پوهنځی شرعیات و قانون
پروگرام ماستری فقه و قانون



امارت اسلامی افغانستان
وزارت تحصیلات عالی
معینیت امور علمی

مقایسه احکام حدود در فقه اهل سنت و امامیه

رساله ماستری

محصل: جاوید "حکیمی"

استاد رهنماء: دوکتور رفیع الله "عطاء"

سال: ۱۳۹۹ هـ ش



پوهنتون سلام
پوهنځی شرعیات و قانون
پروگرام ماستری فقه و قانون



امارت اسلامی افغانستان
وزارت تحصیلات عالی
معینیت امور علمی

مقایسه احکام حدود در فقه اهل سنت و امامیه

رساله ماستری

محصل: جاوید "حکیمی"

استاد رهنماء: دوکتور رفیع الله "عطاء"

سال: ۱۳۹۹ هـ ش



پوهنتون سلام



پوهنځی شرعیات و قانون

دیارتمنت فقه و قانون

بورد ماستری

تصدیق نامه

محترم جاوید ولد عبدالحمید ID: SH-MSF-98-611 نمبر SH-MSF-98-611 محصل دور هفتم فقه و قانون
 که رساله ماستری خویش را زیر عنوان: مقایسه احکام حدود در فقه اهل سنت و امامیه
 به روز ۱۳۳۴ تاریخ ۳/۱۴۰۱ هـ ش موفقانه دفاع نمود، و به اساس
 بررسی هیات تحکیم مستحق ۸۲ (نمره به عدد) هشتاد و دو (نمره به حروف) گردید،
 موفقیت شان را از الله متعال خواهانیم.

اعضای هیات تحکیم :

ردیف	نام استاد	عضویت	امضاء
۱	استاد وزیر محمد سعیدی	عضو هیات	
۲	دکتور عبدالله حقیار	عضو هیات	
۳	دکتور رفیع الله عطاء	استاد رهنما و رئیس جلسه	

..... معاون علمی

..... امر بورد ماستری

خلاصه بحث

طوری که خوانندگان این رساله آگاهی حاصل نموده اند، در این رساله به احکام حدود شرعی طور مقایسوی در فقه اهل سنت و اهل تشیع پرداخته شده است که فشرده آن ذیلاً درج می گردد: حد عبارت است از: عقوبتی که از سوی شارع مقدر و معین شده است و افزایش بر آن یا کاستن از آن با عنوان حد جایز نیست در حد، نامیدن آن‌ها دو نوع تاویل وجود دارد. اولاً؛ خداوند مقدار آن را مشخص کرده است و نمی‌توان از آن کم کرد یا به آن افزود. ثانیاً؛ زیرا مانع از انجام کاری می‌شود که به سبب آن حد واجب شده است.

با توجه بر آن در این رساله: حدود، از دید گاه فقهای دومذهب بزرگ اهل سنت و امامیه به معرفی گرفته شده است. همچنان در مورد پیشینه تاریخی حدود شرعی و انواع آن اعم از: حد سرقه، حد قذف، حد زنا، انواع حد زنا، حد لواط، محاربه و ارتداد با بیان انواع، شرایط و احکام آنها تبیین گردیده است.

به همین طور به مباحثی چون بغاوت، مساحقه، قوادی و احکام و مسائل آنها طور مقایسوی میان دو مذهب متذکره نیز پرداخته شده است.

هکذا مسایل مرتبط، چون افساد فی الارض، انواع فساد، بغی، مفاهیم و احکام آنها به شکل مقایسوی به بحث گرفته شده است.

بنا بر این خواننده: باملاحظه این رساله می‌تواند از تعاریف، شروط و احکام حدود شرعی در مقایسه بین مذاهب اهل تسنن و تشیع آگاهی حاصل نماید.

فهرست

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.....	مقدمه
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.....	بیان مسئله
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.....	اهمیت موضوع:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.....	پرسش های اصلی و فرعی
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.....	پرسش اصلی تحقیق:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.....	پرسش های فرعی تحقیق:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.....	فرضیه تحقیق:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.....	اسباب اختیار موضوع:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.....	روش تحقیق:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.....	پیشینه و ضرورت تحقیق:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.....	خطه بحث:
BOOKMARK NOT DEFINED..	فصل اول – مفاهیم، مصادق، تعاریف که شامل هفت مباحث می باشد..
BOOKMARK NOT DEFINED..	فصل دوم – احکام فقهی در جرایم جنسی که شامل دو مبحث می باشد..
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.....	فصل اول
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.....	مفاهیم و کلیات
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.....	مبحث اول: تعاریف اصطلاحات
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.....	مطلب اول: معنای جرم
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.....	تعریف جرم در اصطلاح فقهی:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.....	جرم در اصطلاح حقوقی:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.....	تعریف جرم در جرم شناسی:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED..	تعریف جرم در قوانین افغانستان و اسناد بین المللی:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.....	جرم از دیدگاه جامعه شناسان:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED..	مطلب دوم: تعریف حدود از دیدگاه فقهای اهل سنت:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.....	از دیدگاه فقهای امامیه:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.....	مطلب سوم: تعریف تعزیر:

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED. دلیل مشروعیت تعزیر:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED. حکم فقهی تعزیرات:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED. شروع به جرم:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED. تعریف شروع به جرم از نگاه حقوقی:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED. تعریف شروع به جرم از نگاه قانون جزاء:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED. دوم- منابع شروع به جرم:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED. سوم- شرایط تحقیق شروع به جرم:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED. چهارم- تحریک به ارتکاب جرم:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED. مخاطب تحریک:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED. تحریک در جرم محال:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED. عملی در تهیه مقدماتی:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED. جرم زنا از دیدگاه افلاطون:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED. سرقت در تورات
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED. جزاء دزدی در میان فرزندان یعقوب (بنی اسرائیل):
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED. در قانون حمورابی:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED. سرقت در روم باستان:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED. دزدی در یونان، چین، بریتانیا و فرانسه:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED. سرقت در روسیه:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED. مجازات سرقت در عصر جاهلیت:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED. مطلب دوم: پیشینه تاریخی شراب‌خواری و محاربه:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED. شراب‌خواری:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED. پیشینه تاریخی محاربه:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED. مطلب سوم: تفاوت حد و تعزیر:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED. تناسب تعزیر با جنایت:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED. اختلاف تعزیر به حسب جرم، مجرم و صاحب حق:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED. پذیرفته نشدن عفو و شفاعت در حدود:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED. مبحث سوم: قذف:

مطلب اول – قذف واحكام آن: ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
مبحث چهارم: حد زنا، تعريف زنا واحكام آن:..... ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
تعزير در نظر علمای اهل سنت:..... ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
مطلب دوم: لواط واحكام آن در مذهب شيعه:..... ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
فصل دوم..... ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
احكام فقهی در جرايم جنسی ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
مبحث اول: احكام فقهی در زنا، مساحقه وقوادی:..... ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
مطلب اول: تفاوت در تعريف زنا بين مذاهب اهل سنت:..... ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
مطلب اول: تعريف زنا و موجبات حد: ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
مطلب سوم: اقسام حد زنا:..... ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
فقه حنفی:..... ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
سمرقندی:..... ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
فقه حنبلی:..... ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
فقه مالکی:..... ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
فقه شافعی:..... ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
فقه امامیه:..... ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
مطلب دوم: اثبات زنا:..... ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
مطلب دوم: در شرایط اثبات زنا:..... ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
شروط احسان در زنا:..... ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
مطلب سوم: مقایسه طرق اثبات زنا از دید فقهای اهل سنت وامامیه:..... ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
اقرار:..... ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
الف) شرایط مقرر:..... ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
ب) شرایط اقرار ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
فقهای شافعی:..... ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
فقهای حنبلی:..... ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
رجوع از اقرار:..... ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
اما فقهای امامیه در این باره نظر دیگری دارند:..... ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

شرایط اثبات زنا به اقرار نزد فقهای امامیه: ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

مقایسه میان نظر اهل سنت و امامیه: ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

اثبات زنا با بینه: ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

الف) شرایط زنا: ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

ب) کیفیت شهادت بر زنا: ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

مقایسه در باب اثبات زنا: ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

فقه اهل سنت: ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

ج) تازیانه: ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

د) تازیانه و تراشیدن سر و تبعید: ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

ح) ضغث: ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

مطلب پنجم - مساحقه و قوادی: ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

مساحقه: ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

مقایسه در باب سحر: ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

قوادی: ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

راه های اثبات قیادت: ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

مقایسه در باب قوادی: ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

مبحث دوم: حد قذف: ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

مطلب اول: ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

فقه امامیه: ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

حکم قذف: ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

مطلب سوم: حقیقت حد قذف: ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

مطلب دوم: در شروط قاذف و مقذوف: ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

شرایط قاذف: ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

شرایط مقذوف: ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

شروط مقذوف: ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

مبحث پنجم: حد لواط و احکام آن: ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

مطلب اول: لواط و احکام آن در مذاهب اهل سنت: ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

اجماع امت بر حرمت لواط است : ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

فصل سوم ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

احکام فقهی در جرائم غیرجنسی ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

مبحث اول: حد سرقت: ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

مطلب اول: شروط سارق: ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

بلوغ: ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

عقل: ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

اختیار: ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

مقایسه: ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

از نظر فقهای امامیه ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

فقهای حنفی ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

مطلب سوم: شروط موضع مال مسروقه یا مکان: ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

مبحث دوم: افساد فی الارض ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

مطلب اول: مفهوم افساد فی الارض: ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

مطلب دوم: فساد تکوینی و فساد تشریعی: ... ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

مطلب سوم: نسبت بین محاربه و افساد: ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

فقهای اهل سنت: ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

الفقه علی المذاهب الاربعه: ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

احکام الجرائم فی الاسلام: ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

حاشیه الدسوقی: ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

مجلة البحوث الاسلامیه: ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

د) احکام جرائم تعزیری ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

فقهای شیعه: ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

شیخ مفید در کتاب المقنعة فی الاصول و الفروع می فرماید: ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

مرحوم شیخ طوسی در النهایة می فرماید: .. ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

آیت الله فاضل لنکرانی از فقهای عصر حاضر می فرماید: ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

مبحث سوم: بغی ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED. ... مطلب اول: مفهوم بغی در فقه اهل سنت:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED. مالکیه:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED. حنفیه چنین می‌گوید:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED. مطلب دوم: فقه امامیه:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED. مقایسه:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED. احکام باغیان
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED. احکام برخورد با باغیان:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED. حکم اموال:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED. توبه باغیان:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED. مبحث ششم: بغی و احکام آن:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED...: مطلب اول: مسلمان بودن باغیان و احکام مربوط به باغی:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED. مطلب دوم: قدرت مادی در بغی:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED. مطلب سوم: گروهی باشد:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED...: مطلب چهارم: داشتن مکان و تشکیلات خاص:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED. مطلب پنجم: داشتن رهبر و فرمانده:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED. مطلب ششم: جدا شدن از حکومت:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED. مبحث هفتم: حد محاربه:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED. مبحث چهارم: شرب خمر و ارتداد:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED. مطلب اول: شرب خمر:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED. در فقه اهل سنت:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED. در فقه شیعه:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED...: مطلب دوم: ارتداد و احکام آن در فقه اهل سنت و تشیع:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED. مجازات مرتد در فقه مذاهب اهل سنت:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED. الف) جزا های مرتد از نظر حنفیه
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED. 1. جزا های مرد مرتد از نظر حنفیه:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED. 2. جزا های زن مرتد از نظر حنفیه:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED. ب) جزا های مرتد از نظر مالکیه:

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	ج) جزا های مرتد از نظر شافعیه:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	د) جزا های مرتد از نظر حنابله:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	مقایسه در باب ارتداد:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED. .	الف) جزا های مرتد فطری از نظر امامیه .
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	ب) جزاءهای مرتد ملی از نظر امامیه .
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	خاتمه:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	3) قذف
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	4) سرقت
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	5) محاربه و افساد فی الارض
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	6) شرب خمر
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	7) مرتد
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	پیشنهادات
160	نتیجه گیری:
161	منابع و ماخذ:
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	فهرست آیات قرآنی
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	فهرست احادیث
10	SUMMERY OF THE DISCUSSION:

نتیجه گیری:

از مزایای آنچه تحریر یافته است، به این نتیجه دست خواهیم یافت که برای حفظ و پاسبانی از مقاصد شرعی ضمن به اجراء گذاشتن سایر احکام اسلامی، تطبیق حدود شرعی امر بس مهم و لازمی بوده و جامعه انسانی به آن نیاز مبرم دارد. چنانچه مبرهن است: امروزه به دلیل عدم اجرای احکام و حدود شرعی جوامع انسانیت با مشکلات گوناگونی، دست و پنجه نرم میکند که به همه هویداست. لذا با توجه بر بزرگی و اهمیت این مبحث، ذیلاً پیشنهاد می نمایم:

والله سبحانه و تعالی أعلم و علمه أتم و أحکم.

بخاطر دسترسی به متن کامل این تحقیق مراجعه شود به:

پوهنتون سلام، کتابخانه مرکزی چهار راهی گل سرخ، سرک کلوله پشته

و یا هم به ایمیل آدرس ذیل تماس گرفته شود:

salamresearchcentre@salam.edu.af